

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-508-5-28>

Клименко Олена, кандидат мистецтвознавства, наукова співробітниця
ІМФЕ ім. М. Рильського НАНУ, Київ, Україна

НОВІ РИСИ У ТВОРЧОСТІ СУЧАСНИХ ОПІШНЕНСЬКИХ ГОНЧАРІВ-СКУЛЬПТОРІВ: ТРАДИЦІЙНЕ Й ОСОБИСТІСНЕ

Ключові слова: гончарство, традиція, гончар-скульптор, зооморфний фігурний посуд, декоративна скульптура.

Klymenko Olena, a research fellow at the Department of Visual, Decorative and Applied Arts of the NAS of Ukraine M.Rylskyi Institute of Art Studies, Folkloristics and Ethnology, Kyiv, Ukraine

NEW FEATURES IN THE WORK OF CONTEMPORARY OPISHNIA POTTERS-SCULPTORS: TRADITIONAL AND PERSONAL

Abstract. On the example of the works of contemporary ukrainian potters from Opishnia the author demonstrates the interaction of new and traditional features in the stylistics of zoomorphic shaped vessels; emphasizes the innovative approach of masters to traditions.

Key words: pottery, tradition, potter-sculptor, zoomorphic shaped dishes, decorative sculpture

На початку ХХІ століття в Опішному, на відміну від переважної більшості осередків української народної кераміки, доволі успішно продовжується розвиток традиційного гончарства.

Серед порівняно широкого асортименту виробів опішненських гончарів помітне місце посідає виробництво зооморфного фігурного посуду й скульптури, активне відродження якого розпочалося у 1950-х роках в артілі (згодом – заводі) «Художній керамік».

Провідні опішненські майстри зооморфної пластики другої половини ХХ ст. – Іван Білик, Василь Омеляненко, Михайло Китриш, Петро Омеляненко, Василь Біляк, Микола Пошивайло, Володимир Нікітченко, Розалія Чабаненко, Петро Кульбака та інші – створювали традиційний фігурний посуд і скульптуру у вигляді левів, баранів, биків, коней, зображення яких стилістично близьке до виробів ХІХ – початку ХХ ст. і водночас позначене низкою своєрідних рис. Функціональне призначення цих речей поступово змінилося: не посудини для подавання на стіл міцних напоїв, а декоративна скульптура, призначена для оздоблення інтер'єрів та експонування на виставках.

Традицію, сформовану попередніми поколіннями митців, творчо продовжують сучасні гончарі-скульптори, зокрема родина Шкурпелів – Олександр з синами Анатолієм та Миколою. Головна особливість їхніх творів – посилення особистісного підходу, творче осмислення вироблених упродовж другої половини ХХ ст. принципів трактування образів, урізноманітнення декору,

Щодо стилістики робіт родини Шкурпелів, то в них відчуваються цікаві ремінісценції стилів бароко та модерну, що було характерне для кераміки Опішного початку ХХ ст.